

UIT D' OUDE DOOS

WERKEN AAN DE ZANDING

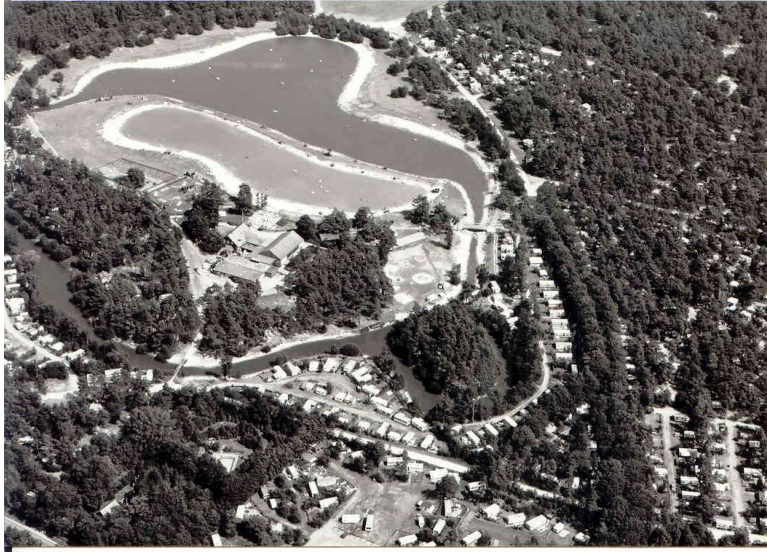
In december 1932 werd besloten, als werkverschaffingsproject, tot het graven van een vijver in Otterlo, later bekend als De Zanding. Dat betekende naar schatting drie jaar werk voor tweehonderd man. Alles ging met mankracht en bovendien was de datum van voltooiing niet zo belangrijk. Wel het feit dat een aantal werklozen nu niet de dagelijkse gang naar het stempelokaal behoefde te maken.

Maar het bleek al gauw, althans voor hen die minder gewend waren met een schop om te gaan, heel zwaar werk. De veelal natte grond moest, vanuit een gemiddelde diepte van vier meter, per kruiwagen naar hoger gelegen taluds gebracht worden. Dit eentonige maar zeer vermoeiende werk ging de gehele dag, van 's morgens zeven tot 's middags vijf uur, met een onderbreking van een half uur schaft, door. Voeg daarbij het fietsen van en naar Otterlo, natuurlijk in eigen tijd, zodat werkdagen van ruim twaalf uur werden gemaakt, tegen een beloning, al na prestatie van hooguit vijftien gulden per week. In de Edese Courant van 12 mei 1934 stond een ingezonden stuk van een tewerkgestelde aan deze vijver, waarin duidelijk werd gemaakt onder welke omstandigheden men hier werkte en waarvan men moest leven.

De inzender begint met de opmerking dat er geen enkel bedrijf bestaat waar een dergelijke werkprestatie word geleverd tegen een zo matige beloning. Daarna geeft hij een opsomming van de kosten van levensonderhoud voor een gezin van vier personen. De vaste lasten per week bedragen voor huishuur vier gulden; verwarming en verlichting twee gulden, terwijl voor kruidenier, bakker en slager op acht gulden moet worden gerekend. Begrijpelijk dat voor aanschaf van kleding en schoenen of iets extra's voor de kinderen geen cent overblijft.

De schrijver besluit als volgt: "In onze gemeente zijn honderden gezinnen die met deze levensstandaard genoeg moeten nemen en daarom is het hoog tijd dat ook de buitenwereld er weet van krijgt". Dit schrijnende stukje maakte wel de nodige indruk, maar bracht vooralsnog weinig verlichting voor de betrokkenen. Een daadwerkelijke reactie kwam van de Edese besturenbond, die onmiddellijk een verzoek indiende om de lonen van deze groep mensen, ook al in verband met hun zware arbeid met vier à vijf gulden per week te verhogen.

Het adres werd reeds in de raadsvergadering van 25 mei daaropvolgend behandeld, maar maakte geen enkele kans. Burgemeester Creutz verklaarde tot zijn leedwezen niets aan de lonen te kunnen veranderen. Ede was nu eenmaal een noodlijdende gemeente, geheel afhankelijk van het ministerie van binnenlandse zaken, dat alle normen en richtlijnen voorschreef. Om hun goede wil te tonen werd door de raad wel een voorstel van de heer Hardeman aangenomen, waarin de minister werd verzocht de uurlonen van de tewerkgestelden met drie cent te verhogen, maar daar bleef het bij.

De Zanding 1978 (foto UMA B.V.)

Het openluchtbad De Zanding compleet met theehuis en kleedkamers werd op 29 mei 1936 geopend. Thans is het complex gegroeid tot een prachtig recreatiepark, maar slechts weinige van de huidige bezoekers zullen een ogenblik stilstaan bij de mannen die hier, onder moeilijke omstandigheden werkten.